

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 10— Din
za inozemstvo 20—

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravištvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Baravska ulica
št. 1. Tel. št. 22.

Celje, Aleksandr. cesta

Račun pri pošt. čerkov.
zavodu šte. 11.842.

Ljubljana, 24. avgusta.

«Jutro» je že zavzelo principijelno stališče k rudarski stavki v Trbovljah. Drugo časopisje se večji del zadovoljuje z lahkomišelnim ponavljanjem po večini izkrivljenih vesti, ki jih servirajo javnosti neodgovorni elementi potem, ko so brez potrebe zapeljali rudarje v težko nesrečo. To varanje javnosti proslavlja kot poseben dokaz za simpatije delavstvu, dočim proglašajo vsako trezno besedo kot afont proti delavskim interesom ter kot zaščito zasebnih interesov «Trboveljske premogokopne družbe».

Na bankarskem dvoboju, ki je po najnovejših dokazih eden glavnih vzrokov rudarske stavke, je javnost le toliko zainteresirana, da si želi miru ter opravičeno zahteva, naj se je z internimi bančnimi zadevami ne nadeljuje. Ako smatrajo vodstva bančnih zavodov za umestno in primerno, da se zanaša na gospodarsko polje brezobzirne medsebojni boji, je to predvsem zadeva prizadetih gospodarskih krogov. Ni pa nobenega dvoma, da vede pot, ki jo je ubral pri nas v tem pogledu Ciro Kamenarović s svojo napadalno taktiko, vse kam drugam, kakor pa so bile intencije iniciatorjev dvoboja.

V Sloveniji smo imeli svoj čas hude gospodarske boje, ki so izvirali iz političnih motivov. Posledica je bila veliko uničenje dobrin, za katerimi je šele prišlo iztizenje ter medsebojno respektiranje. Gospodin Kamenarović se moti, ako meni, da bo svoje na gospodarskem polju nastale izgube in opustitve nadomestil z divjim konkurenčnim bojem in naj ga še tako spretno ter previdno markira z osebnimi in političnimi atakami v svojem časopisju. Slovenska javnost čisto gotovo ne bo dolgo prenašala praktik, ki jih uvaja on v naše javno življenje iz svoje prakse. V kolikor prihajajo pri trboveljski stavki v poštev čisti bančni interesi, nima javnost nobenega vzroka zavzemati stališča niti za eno, niti za drugo banko. Razdirajoče in narodnogospodarske dobrine anijujoče pojave, ki izvirajo iz konkurenčnih zavisti, nihče odobravati ne more.

Tudi na «Trboveljski premogokopni družbi» kot taki široka javnost nima interesa, zlasti ako se ne ozira na narodnogospodarsko važnost tega podjetja. Pri vprašanju stavke sploh ne gre za to, kdo je na strani družbe in kdo ne. Družba prav nič ne potrebuje podpore in pristašev, vsaj v materialnem oziru ne. Po obstoječih zakonih pristaja njej kakor vsakemu drugemu pravica, svoboda določiti cene premoga, te pa stoje v relaciji k rudarskim mezdam. Gotovo pa ni vseeno družbi, ako se ji dela krivica v moralnem pogledu ter se slika javnosti njeno razmerje do delavstva kot skrajno nečloveško. Ako smo v tem pogledu popravljali z argumenti povzročene krivice, pa nismo storiili tega toliko radi družbe — tudi ona ima pravico apelirati na čut poštenja in dostojnosti — kakor radi javnosti same.

Socijalni položaj rudarjev je brezdvomno tisto vprašanje, ki današnje javnost zelo zanima. Živimo v nacionalni državi, v času, ko javnost kričečih socialnih krivic ne trpi. Ako nastane stavka in jo voditelji utemeljujejo z «podzemeljskimi okoliščinami», ni med nami veliko ljudi, ki bi jim ostala kri mirna. Baš zato pa je javnost opravičena teriati, da se ji položaj delavstva naslika tak, kakor je. To in ničesar drugega som stori mi. Razkrinkali smo demagoško peščice plačanih agentov, ki so na brezvesten način in lahkomišelnost pognali rudarje v stavko. To smo pa bili primorani storiti tem bolj, ker reže stavka trboveljskih rudarjev globoko v vse življenje našega naroda in ker je tudi najširša javnost od povsajen cen mezd, katerih posledica so nujno povzročene cene premoga, lahko prav vitalno prizadeta.

Znano je, da znaša minimalen povšek mezd na leto 80 milijonov kron. To horendno vsoto morajo doplačati oni, ki kupujejo premog, največ železnice, velika industrijska podjetja ter konsumenti, ki potrebujejo premog za gospodinjstvo. Poudarjamo zopet in zopet, da smo za socialno pravično regulacijo rudarskih mezd in naj gre to breme tudi na račun širše javnosti. Ravnotako odločno pa moramo biti proti temu, da bi se mezde povzdale preko tega, ker je nedopustno, da bi rudarji preudobno živeli na račun drugih, ki že danes slabše živijo kot oni. Imamo še širše vrste industrijskega delavstva, imamo deset in desetisoče članov železniških rodbin, imamo množštevne rodbine

Mala antanta, Italija in Avstrija

Praga, 24. avgusta. (Izv.) «Narodni Listi» opozarjajo na razna domnevanja, ki so nastala ob priliki potovanja dr. Seipla ter pišejo: Sedanji trenutek je z ozirom na mednarodni položaj za konferenco v Marijanskim Laznih posebno pripraven. Ako si italijanski zunanji minister Schanzer in dr. Beneš dasta drug drugemu zagotovilo, da vztrajata Italija in Češkoslovaška na podpisanih pogodbah, mora tako zagotovilo le povečati pomen konference v Marijanskim Laznih. Ako ostane Italija zvesta svojemu zagotovitvi, ne more v okvirju svoje politike ničesar podvzeti, česar Mala antanta ne bi mogla sprejeti. Več kot gotovo pa je, da Mala antanta ne bi mogla odobriti priključitve Avstrije k Italiji. — «Čas» pripominja, da razširjajo razni opozicijski listi Jugoslavije in Češkoslovaške vesti o diferencah v Mali antanti, zlasti med dr. Benešem in Pašićem. List veli, da je značilno, da nastajajo take vesti na predvečer konference v Marijanskim Laznih, ter nadaljuje, da je dobro informiranim osebam znano, da se v gotovem delu besedila Male antante udeležujejo tuji vplivi, odkrito povedano, vplivi Stinesovega koncerna. Da je Mala antanta gotovim krogom v Evropi, med njimi tudi Stinesovemu koncernu, neprijetna, da so se ustrašili pred važnostjo te državne zveze v mednarodni politiki, je preveč znano, da bi presenetilo.

Rim, 24. avgusta. (Izv.) «Tribuna» označuje smernice italijanske politike pri pogajanjih v Veroni nastopno: 1. Skupno sodelovanje zaveznikov, da se ohrani Avstriji njena samostojnost. 2. Natančna izpolnitev pogodb. 3. Da se v okvirju teh smernic najdejo finančna in gospodarska sredstva, ki bi mogla preprečiti razpad Avstrije. «Tribuna» zavrača insinucijo «Tempsa», da pripravlja Italija intervencijo, ker nima nobenih namenov zunaj svojih zavarovalnih mej. Tudi «Idea Nazionale» piše zelo ostro proti Franciji.

Rim, 24. avgusta. (Izv.) Celokupno rimsko časopisje ponavlja soglasno mnenje,

da je Italija na usodi Avstrije ravno tako zainteresirana kot Mala antanta. V tem zmislu bo demarš italijanskega poslanika v Beogradu opozarjala jugoslovansko vlado na to, da se smejo izdati odredbe le sporazumno z Rimom.

Dunaj, 24. avgusta. (Izv.) Kakor javlja «Achtuhr Abendblatt» iz Rima, bosta Schanzer in dr. Seipl predvsem razpravljala o jamstvih, ki bi jih prevzela Italija in Češkoslovaška za posojilo, ki bi se dovolilo Avstriji. Avstrija bi morala zastaviti svoje državne monopole. Posojilo, pri katerem bi se udeležili med drugimi tudi finančne skupine nordijskih držav, bi znašalo 12 do 15 milijonov funtov. Posojilo bi se dovolilo pod patronanco Zveze narodov. Jamstva Italije in Češkoslovaške bi se zahtevala za primer, ako Avstrija ne bi mogla plačati obresti.

Berlin, 24. avgusta. (Izv.) Dunajski poročevalec «Berliner Tageblatt» doznava od zelo dobro informiranega diplomatičnega mesta nastopno: Italija nikakor ni pripravljena dovoliti priključitve Avstrije k Nemčiji ali njen vstop v Mala antanto. To stališče je Italija takoj po objavi komunikacije o potovanju dr. Seipla sporočila vladam v Berlinu, Beogradu, Budimpešti in Pragi ter jasno povedala, da bi na vsak eventuelni fait accompli v tej smeri odgovorila s prekinjenjem diplomatskih odnosov z dotičnimi državami ter smatrala to kot casus belli. Italija pa je pripravljena podpirati kolikor mogoče želje Avstrije po gospodarski in finančni podpori. Italija bo Avstriji dovolila velike carinske olajšave ter se odrekla gotovim pravicam, ki ji gredo po st. germanski mirovni pogodbi.

Budimpešta, 24. avgusta. (Izv.) Italijanski poslanik Castagnetta je madžarski vladi izročil noto, ki se predvsem bavi z vestmi o razdelitvi Avstrije ali njeni priključitvi k italijanski kraljevini. V tej noti se energično izjavlja, da ne more biti gorova o razdelitvi Avstrije ali njeni priključitvi drugi državi. Italija vztraja brezpogojno na tem, da ostane Avstrija samostojna v njenih sedanjih mejah.

Praška konferenca prične v nedeljo

Praga, 24. avgusta. (Izv.) Pričetek pogajanj v Marijanskim Laznih se je nekoliko zakasnil, ker bo ministrski predsednik dr. Beneš šele jutri ali celo šele pojutrišnjem dospel v Marijanske Lazne. Spremila ga bosta beograjski poslanik Kalina in legacijski tajnik Jan Masaryk. Pri pogajanjih bo šlo edinele za sklenitev nove češkoslovaške - jugoslovanske zvezne pogodbe, čije smernice so se med dr. Benešem in Pašićem določile v Beogradu. Že nekaj tednov se v tozadevnih ministrstvih izdelujejo podrobnosti te pogodbe, tako da bodo pogajanja končana

na dveh sejah. Ali se bo nova podaljšana zvezna pogodba takoj ratificirala, še ni znano. Ker se je pričetek teh pogajanj nekoliko zakasnil, se prične praška konferenca treh zunanjih ministrov šele v nedeljo. Iz Marijanskim Lazni poročajo, da dospe jutri tjakaj jugoslovanski zunanji minister doktor Ninčić s podšefom presbiroja Dučićem. Romunski zunanji minister Duca dospe v soboto zvečer v Prago. Spremlja ga šef kabineta Konstantinescu. Za zastopnika Poljske pri praških pogajanjih je določen poljski poslanik v Pragi minister Pilz.

RUSKA RAZOROŽITVENA KONFERENCA.

London, 24. avgusta. (Izv.) Reuterjev urad javlja iz Heisingforsa: Sovjetska vlada je po svojih zastopnikih izročila finski vladi noto, kjer jo vabi, naj pošlje svoje zastopnike k razorožitveni konferenci, ki naj bi se vršila v Moskvi. V noti se izjavlja, da sta Litvanska in Letonska že sprejeli to povabilo. Tudi Poljska je bila povabljena, pa je predlagala, naj se konferenca odgodi, dokler zveza narodov ne poda odločitev o razorožitvenem vprašanju.

javnih in zasebnih nameščencev, ki danes že več živijo ne morejo in katerih dohodki daleč zaostajajo za današnjimi prejemki rudarjev. Mar se smatra za socialno pravično, da se vsem tem baš sedaj za zimo povzraja še cena za kurivo, ali pa radi povzraja cene premogovnih cen zopet zavleče izboljšanje njihovih mezd in plač? Tudi, ki danes brez pomisleka pozdravljajo rudarsko stavko, bodo tudi tedaj, ko nastopijo višje cene premoga, na ves glas kričali in protestirali proti povzrajanju premoga. Takrat se pa katastrofa ne da več odvrniti. Kdor je pošten in uviden, mora priznati, da zavzemamo ob rudarski stavki samo mi pravilno stališče. Ne bojimo se tega, četudi bi bili popolnoma osamljeni. Zavedamo se posledic stavke in naša sveta dolžnost je, da nasje opozorimo javnost. Demagoško pripuščamo demagogom.

Italija pristala na naše predloge

Beograd, 24. avgusta. (Izv.) «Novosti» poročajo, da je danes italijanski opravniki poslov poselil zunanjega ministra Ninčića in ga obvestil o stanju pogajanj z Italijo. Kakor se trdi, je italijanska vlada že pristala na naše zadnje predloge glede dalmatinskih šolskih konvencij.

FASISTI BI RADI NAPRAVILI NOVO AFERO.

Beograd, 24. avgusta. (Presburo). Ker pišejo nekateri listi o sodelovanju admiral Price, ki je danes naš delegat v reški komisiji, v aferi italijanskega častnika Nazarija Saura, smo pooblaščenici izjavili, da je bil admiral Price leta 1916, ko je bila ujeta posadka italijanskega podmornika «Iacinto Bollino», član avstrijskega admiraltetnega štaba v Pulju, pri čemer je bila njegova dolžnost samo izpraševati ujetnike s strokovno mornarskega stališča. V primeru častnika Nazarija Saura je funkcija vojaški avditor, ker je šlo za mednarodno pravno postopanje. Funkcija admiral Price je bila čisto operativna, ne pa kriminalne narave.

PRED OBČ. VOLITVAM V MARIBORU.

Maribor, 24. avgusta. (Izv.) Volilni imenik ima po dosedanjih spisih 5776 volilcev. Pri zadnjih volitvah jih je imel samo 4184, torej bo volilo sedaj tudi okrog 1500 Nemcev, ki pri zadnjih volitvah še niso imeli volilne pravice. Za reklamacije je še čas, torej se bo nabralo še nekaj volilcev.

Sivarna beseda k oblasni samoupravi

Maribor, 24. avgusta. (Izv.) Nocoj je povabil poslanec dr. Kukovec mariborsko javnost k javni diskusiji o samoupravah, posebno o oni mariborske oblasti. Ob osmi uri zvečer je bila mala dvorana Narodnega doma že tako polna, da so se morali navzoči preseliti v veliko, ki pa je bila tudi do pričetka dr. Kukovečeve govora že nabito polna občinstva brez razlike strank in slojev med katerimi je bilo posebno mnogo konceptnih uradnikov. Dr. Kukovec je imel poldrugo uro dolg govor, v katerem je s temeljitim poznavanjem predmeta na široko razvil oblike delovnega programa samouprav v splošnem in mariborske v podrobnem. Na klasičnih zgledih naše polpretekle minulosti je govornik pokazal konstituiranje Slovenije, pozneje države SHS. Naglašal je, da je za ustvaritev novih upravnih enot potrebna predvsem močna zaslomba ljudstva. Zato je treba tudi že pred ustanovitvijo mariborske samoupravne oblasti naše preštevne stranke depolitizirati in se vsaj v začetku ujediniti na skupni gospodarski delovni program, če hočemo, da bo skupščina vršila svoje dolžnosti v korist ljudstvu. Kot nalogo te samoupravne skupščine je označil dr. Kukovec: Zagotovitev avtonomne imovine mariborske oblasti (Ro-

gaška Slatina, Dobrna itd.), likvidacija ljubljanske pokrajinske uprave, prenos poslov ministrstev na velikega župana, gradnja cest, ureditev zdravstva, likvidacija okrajnih zastopstev in konstituiranje srezov, zložitve manjših občin in ureditev oblasnih financ, da se bo mogla pričeti na tej podlagi obširnejša gospodarska akcija. Vse to pa zahteva avtoritativno vladno večino in jako osebnost velikega župana. H koncu svojega govora je pozval predavatelj gospodarske in politične organizacije, naj se stvarno poglove v ta komplicirana gospodarska vprašanja in da mislijo, če že ne na ustanovitve formule, vsaj na faktično enotnost sodelovanja strank mariborske oblasti v tečajih skupnega delovnega programa. Poslušalci so govorniku brez razlike strank pritrdili in mu ploskali. V debati je tudi dr. Pipuš povdarjal poglobnost sedanjega strankarskega demagošva in prosil dr. Kukovca, naj da iniciativo za stvarno zblizanje vseh obstoječih strank v korist skupnemu gospodarskemu delovanju in oblasni skupščini. Dr. Lipold je nato zaključil zborovanje, pozivajoč javnost, naj razmislija o predmetu. Na to se je zahvalil dr. Kukovec za predavanje.

Boj proti draginji

Beograd, 24. avgusta. (Izv.) Vprašanje nadaljnjih ukrepov za pobijanje draginje se bo rešilo končnoveljavno na seji ministrskega sveta dne 5. septembra, ko se bo moglo presoditi, koliko je vplivna uvedbe novih visokih izvoznih carin, ki bodo te dni razglašene v «Službenih Novinah».

Prehrana pasivnih krajev

Beograd, 24. avgusta. (Izv.) Minister za socialno politiko je ukrenil vse potrebno, da se pasivni kraji za jesen preskrbe z zadostnimi količinami živil.

Dobava reparacijskih lokomotiv

Beograd, 24. avgusta. (Izv.) Po uradnih statistikah smo prejeli doslej iz Nemčije na račun vojne odškodnine 101 lokomotivo za normalno progo. Ker nam ima Nemčija dhati 400 lokomotiv, nam jih je dolžna še 299.

Inozemski telefon podražen

Dunaj, 24. avgusta. (Izv.) Kakor se doznava, se bodo s 1. decembrom zopet zvišale telefonske pristojbine z inozemstvom. V prometu z Jugoslavijo bo znašala pristojbina za en razgovor med Dunajem in Mariborom, Ptujem in Celjem 15.000 avstr. kron, z Ljubljano in Zagrebom 20.000 in z Broom 25.000 Ka.

KRALJEVIČ JURI — POLITIK?

Beograd, 24. avgusta. (Izv.) «Tribuna» poroča, iz dobro obveščenih virov, da se namerava kraljevič Jurij posvetiti politiki in pri bodočih volitvah kandidirati v Črni gori.

CLANA RESKE KOMISIJE PRI ZUNANJEM MINISTRU.

Beograd, 24. avgusta. (Izv.) Včeraj popoldne sta posetila zunanjega ministra naša delegata v reški komisiji admiral Price in prof. Ferdo Šišić, ki sta prejela od ministra nadaljnje instrukcije za svoje zadržanje v komisiji, ker minister danes za dalje časa odpotuje v Prago.

MUSLIMANSKA MINISTRA V BOSNI.

Beograd, 24. avgusta. (Izv.) Danes sta odpotovala ministri Vilović in Omerović v Bosno, kjer bosta dne 25. avgusta prisostvovala konferenci muslimanskega narodnega kluba.

DRŽAVNA BOLNICA.

Beograd, 24. avgusta. (Izv.) Zdravstveni odsek v Zagrebu je zahteval od ministra za narodno zdravje pripomoč 400.000 Din za popravke državne bolnice v Kraljevid. Minister bo tej prošnji ugodil.

BEG Z REKE.

Milan, 24. avgusta. (Izv.) Kakor javlja «Corriere della Sera», namerava več reških industrialcev, čijih obrati valod brezupnega gospodarskega položaja že več mesecev ne obratujejo, preločiti svoje tvorniške naprave z Reke.

PRAVOSLAVNI ARHIEREJSKI SABOR

Beograd, 24. avgusta. (Izv.) Koncem septembra se sestane v Sremskih Karlovcih arhierijski sabor, na katerem se definitivno sestavi tekst zakona o cerkvenih oblastvih, ki se potem razširi na vso kraljevino.

Beograd, 24. avgusta. (Izv.) Včeraj je posetil zunanjega ministra beograjski patriarh, ki je predlagal, naj se patriarh v Peči slovesno ustoliči. Po bitki na Kosovem namreč Peč ni več imela patriarha.

NARODNO ZDRAVJE.

Beograd, 24. avgusta. (Izv.) Zdravstvo no ministrstvo je razpisalo konkurz za socialno medicino, katerega se je doslej udeležilo 6 mladih zdravnikov.

Beograd, 24. avgusta. (Izv.) Poleg doslej javljenih primerov črnih koz sta se ugotovila v Beogradu še dva nova primera te bolezni.

Borza

Zagreb, devize: Dunaj 0.91 — 0.925, Berlin 5.80 — 6, Budimpešta 5.08 — 5.15, Bukarešt 70 — 75, Milan 376 — 390, London 377.50 — 385, Newyork ček 85 — 85.50, izplačilo 83.50, Pariz izplačilo 665 — 670, ček 660 — 665, Praga 290 — 300, Svica 1595 — 1597, Varšava 1.10 — 1.125, valute: dolar 82, avstr. krone 0.10, češke 280 — 285, franki 640, marke 8 Trg. obrtna banka 61 — 62, Brodska banka 78 — 80, Hrvatska eskomptna banka 171 — 172.50, Jadranska banka 400, Jugoslovanska banka 109 — 110, Ljubljanska kreditna banka 210, Slavonska banka 112.50, Prašteditona 1110 — 1115, Srpska banka 152 — 152.50, Narodna žumska industrija 100, Našička industrija drva 126, Gutman 310, Slavonija 120 — 125, Union 600, Ljubljanske strojne tovarne 202.50, Trboveljska premog. družba 300.

Beograd, devize: Berlin 6.375, Bukarešt 65, Milan 375.50, London 375.50, Newyork 83.80, Pariz 660, Praga 293, Svica 1595, Dunaj 0.975, Curh 583.50 — 586.50, Milan 132.25 — 133.75, Pariz 229.25 — 230.75, London 132.35 — 133.75, Newyork 28.80 — 29.20, Beograd 31.75 — 32.25, Sofija 15.30 — 15.70, Dunaj 0.0337 — 0.0437, Varšava 0.25 — 0.35, Budimpešta 1.55 — 1.65, valute: marke 1.70 — 1.90, švicarski franki 581.50 — 584.50, lire 131.25 — 132.75, franki 228.25 — 229.75, funti 131.25 — 132.75, dolarji 29.05 — 29.45, dinarji 31.73 — 32.25, levi 15.30 — 15.70, avstr. krone 0.0337 — 0.0437, poljske marke 0.25 — 0.35, madž. krone 1.55 — 1.65.

Curh: Berlin 0.28, Newyork 524.50, London 28.45, Pariz 40.80, Milan 23.20, Praga 17.70, Budimpešta 0.30, Zagreb 1.4750, Sofija 3.10, Varšava 0.650, Duma! 0.0050, avstr. krone 0.0075.

Berlin: Italija 87.89 — 88.11, London 8838.90 — 8861.10, Newyork 1972.53 — 1977.47, Pariz 15.330.80 — 15.369.20, Svica 37.652.85 — 37.747.15, Dunaj 1.98 — 2.02, Praga 6441.90 — 6488.10, Budimpešta 99.87 — 100.13, Sofija 1148.53 — 1151.43.

Léo d'Orlet.

Domače vesti

*** Mezdno gibanje trgovskih nastavljenecv v Ljubljani.** Iz krogov trgovskih nastavljenecv nam pišejo: Zvedeli smo od onega izmed članov odbora tukajšnjega trgovskega gremija, da je gremij na svoji zadnji seji v torek, dne 22. avgusta sklenil v zadevi uvedbe deseturnega delavnika počakati na tozadevno odločitev ministra za socialno politiko. Nadalje se je sklenilo nasvetovati ministrstvu obvezno zavarovanje za starost za vse trgovske nameščence po njihovi komični učni dobi. Kakor eta nam simpatična omenjena sklepa gremija, tako se nam čudno zdi, da se je postavil gremij v isti seji v zadevi povišanja plač na popolnoma odklonilno stališče in ne misli vpeljati pogoranj z zakonitim pomočniškim zborom ter tako vsaj slišati mnenja svojih nastavljenecv. Zadnja dva draginska vala nista nikomur prizanesla. Če jih je mogel podjetnik paralizirati z večjimi zasluzki, to nameščencu ni bilo mogoče. Skoro vse panoge našega podjetništva so to uvidele in tako moramo zaznamovati sicer skromno povišanje prejemkov pri nameščencu. Trboveljske premogokopne družbe, izplačilo premikajoče draginske doklade pri Kranjski industrijski družbi in pri bančnih uradnikih Slovenije. Tako izgleda, da samo naš sicer dalekovidni trgovski stan ne uvidi iste potrebe za svoje nameščence. Nočemo očistiti nikomur ničesar, če trdimo, da je naš trgovski stan danes dobro situiran in da preživlja svojo še vedno jako ugodno konjunkturo. Navzlic sredstvom, ki jih ima danes naš trgovec na razpolago, rajši gleda, kako ostaja njegov stan brez dobrega naraščanja, rajši trpi že danes občutno pomanjkanje na dobrih trgovskih sotrudičkih, rajši pusti trpeti bedo med nekdanj dobro situiranimi sotrudičstvom, kakor pa, da bi posegel v svoje polne blaginje in odpravil zlo, ki postaja z vsakim novim valom druginje tem bolj pereče. Mi smo trdno prepričani, da naše trgovstvo ne bo soglašalo z omenjenim sklepom gremija in da se ne bo izpostavilo pasivni rezistenci svojih trgovskih nastavljenecv ravno o priliki našega veselejša, ko gre za ugled in dober glas vsega slovenskega trgovstva. Apelliramo na dovolj znano razsodnost naših trgovcev in pričakujemo od njih, da ne bodo s svojim postopanjem vedno bolj oteževali še itak težavna položaja nameščencev v naši državi, ampak, da bodo sporazumno s pomočniškim zborom privolili v primerno zvišanje plač svojih trgovskih nastavljenecv.

*** Stoletnica rojstva Dinka Vitezića.** Včeraj, dne 24. avgusta, je preteklo 100 let, odkar se je rodil v Vrniku na otoku Krku Dinko Vitezić, prvi poslanec istrskih Hrvatov na Dunaju in borec za ujedinjenje Jugoslovancv. Stoletnico svojega velikega rojaka proslavi mesto Vrnik v nedeljo s prenosom zemskih ostankov iz skupnega pokopališča v posebno grobnico rodbinske kapele. Vrh tega bo odkrita na njegovi rojstni hiši spominska plošča, v Vitezićevem domu pa se bo vršila svečana akademija.

*** Afera kraljevića Gjorgja.** Vlada je po poročilu beograjske «Politike» sklenila, da se bo 18. pešadijski polk, ki je nosil dosedaj ime kraljevića Gjorgja, imenoval sedaj Suvoborski. Vlada je vrh tega sprejela ostavko kraljevića kot rezervni pešadijski podpolkovnik. 18. pešpolk bo slavil svojo slavo dne 21. novembra, na dan obletnice velikega poraza avstrijske armade na Suvoboru.

*** Prenosičica za tuje ob času ljubljanskega velesejma.** Prejeli smo: V dnevih od 2. do 11. septembra 1922 bo odprt v Ljubljani II. veliki ljubljanski vzorčni sejem. Zanimanje za ta sejem je splošno in sodeč po velikih večjih prijavah razstavljalcev in obiskovalcev kakor lani iz vseh pokrajin naše države, potem iz Češke, slovaške, Poljske, Francoske, Holandske, Nemčije, Švice, Avstrije, Belgije, Romunije, Italije in Madžarske, se bo zbralo navedene dni v našem mestu na tisoče in tisoče tujcev. Ne glede na to, da je sejem v prvi vrsti za nas Slovence velikega narodno - gospodarskega pomena, se mora zavedati naše mesto še posebej svoje dolžnosti, da gre po možnosti in rade volje pridelateljem na roko. Ljubljana ima sloves, da zna sprejemati s pravo slovensko gostoljubnostjo, kar je pokazala posebno o priliki I. jugoslovenskega vsesokolskega zleta. Dokazimo tudi sedaj našim bratom z juga in s severa ter drugim, ki prihajajo k nam z dobrim namenom, da smo tudi vredni tega slovesa: vsak naj se počuti v naši sredi kot doma! Ker se vrše ob času velesejma v Ljubljani tudi razni kongresi (kongres profesorjev naše države, svetovni kongres invalidskih organizacij, poset Slovenije in Ljubljane kmetov iz Srbije i. dr.) in si mora urad ljubljanskega velikega sejma začasno preskrbeti zadostno število prenočišč, vabi ljubljanski mestni magistrat na prošnjo predsedstva ljubljanskega velikega sejma cenjene sosedstvene, da se prizlase vsi oni, kateri bi za čas sejma ali tudi samo za nekaj večerov dali na razpolago prenočišča (posteljo ali divan) — seveda proti plačilu. Stanovskemu odzivu bo dobrodošlo vsako prenočišče, tudi zasilno, ali več postelj v eni sobi. Pri-

glasto sprejema stanovanski urad II. ljubljanskega velikega sejma v pritiščju nove palače ljubljanske kreditne banke ob Dunajski cesti. Prijave se lahko pošiljajo tudi pisмено z navedbo cene za posteljo za en večer.

*** Imenovanja na zagrebškem vseučilišču.** O priliki kronskega sveta v Ljubljani je kralj Aleksander tudi podpisal ukaz, s katerim je dr. Lazar Popović imenovan za izrednega profesorja na medicinski fakulteti za rentgenologijo, dr. Viktor Novak pa za izrednega profesorja na filozofski fakulteti za paleontologijo. Oba profesorja sta znana kulturna delavca.

*** Zahvala in slovo.** Ko zapuščamo gostoljubna tla bratske Jugoslavije, smatramo za svojo prvo in najljubšo dolžnost, da se zahvalimo predsedstvu in članstvu SK. Ilirije in SK. Jadrana za prisrčni sprejem in za milo pozornost, ki nam je omogočila, da smo spoznali vse zanimivosti Ljubljane in razkošne njene okolice. Trenutki, ki smo jih preživeli med Vami, ne bodo nikdar pozabljivi! Naj bi navezani sportni stiki postali trajni! Poslavljamo se od Vas s topljo željo, naj bi se najlepše razvijalo med Jugoslovanci in Slovenci. Vinski sport, slovenska hazena, in se nadejamo, da smo po svojih skromnih silah tudi mi nekoliko prispevali k njenemu razvoju. Na zdari! — Na Bledu, 22. avgusta 1922. Za SK. Zidenice: Prof. R. Sicha, A. Jeřabkovič, kapitanika.

*** Hrvatski list v Pečuju.** Kakor se poroča iz Pečuja, namerava stranka madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena izdajati v Pečuju za baranjske Srbe in Hrvate poseben srbohrvatski list, ki ga bo urejeval dr. Mijo Mihalič, tajnik baranjske Bethlenove organizacije.

*** Nadziranje zagrebške borze.** Generalni inspektor ministrstva financ, dr. Jakovljević je te dni studiral položaj na zagrebški borzi in se včeraj vrnil v Beograd. Pred odhodom je še konferiral z Dušanom Plavšićem, ki nastopi svoje mesto v finančnem ministrstvu v nedeljo.

*** Nove telefonske zveze.** V poštne ministrtvu se izdelujejo zadnje čase načrti za nove telefonske zveze, ki bodo spajale nekatere centrale v naši državi med seboj in z inozemstvom. Za enkrat se gradi zveza Beograd-Sarajevo, nakar prideta na vrsto zvezi Beograd-Zagreb in Beograd-Ljubljana.

*** Zagrebški akademiki v Franciji.** Večja skupina jugoslovenskih akademikov, slušateljcev visoke šole za trgovino in obrt v Zagrebu se nahaja sedaj na naučnem potovanju v Franciji. Akademiki so obiskali Strassbourg, Lyon in Creusot ter so nato odpotovali v Pariz, kjer so si ogledali vse znamenitosti mesta ter obiskali tudi redakcijo velikega francoskega dnevnika «Matina». Iz Pariza so dijaki odpotovali v Havre, nato na bojišče ob Meusi, nakar se zopet povrnejo v svojo domovino.

*** Maturantom iz leta 1897 v Novem mestu.** Sestanek tovarišev, ki so leta 1897 maturirali v Novem mestu, se vrši v soboto zvečer, dne 2. septembra 1922 pri «Stemburju» v Kandiji pri Novem mestu. Podpisani prosijo one gospe, ki bi se hoteli udeležiti testanka, za prijavo najkasneje do dne 30. avgusta — Dr. Niko Zupančič, Ljubljana, muzej.

*** Kraljevi konak v Sarajevu.** Po poročilih iz Sarajeva bo tamkajšnja vladna palača, v kateri stanujejo sedaj namestnik in armijski komendant, preurejena v kraljevi konak, v katerem bo stalnoval kralj pri svojih obiskih v Sarajevu.

*** Nova metoda za razlikovanje notranjih boleznai.** Naš rojak dr. Antje Grgrina, zdravnik v Opatiji, je imenovan za docenta na medicinski fakulteti zagrebške univerze na nevrološki katedri filikalne diagnostike. Svoje imenovanje ima dr. Grgrina zahvaliti novi metodi preiskovanja in razlikovanja notranjih boleznai, ki jo je on izdal in demenstriral v Zagrebu, na Dunaju in v Graciu ter v belizah drugih mest, kjer je ta metoda sprejeta zaradi njenih eksaktnih rezultatov.

*** Fotografiranje razglednice I. jugoslovenskega Sokolskega zleta v Ljubljani** se dobe v celih serijah po 100 komadov ali posamezne pri Hugonu Hübnerju, fotografu v Ljubljani, Valvazorjev trg 7.

*** Proti pobiranju občinskega davka od gostov.** Zadruga gostilničarjev, krčmarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov in izkuharjev v Ljubljani je sklicala za danes, petek ob 2. popoldne zadrugni izredni občni zbor, ki se vrši v gostilni na Privozu št. 4. Na dnevnem redu je protest proti nadaljnjemu pobiranju občinskega davka od gostov po 10. uri ponoči. Zadruga namerna zahtevati, naj pobira ta davek magistrat sam, češ, da ga sami nošajo pobirati več. Gostje smatrajo ta davek za nadlegovanje ter izostajajo; magistrat pa gostilničarje, kavarnarje in dr. za njihov trud, ki ga imajo s pobiranjem takse, ob vsaki zmoti kliče na odgovor ali jih zaradi netočnosti celo kaznuje z globo. Zaradi te nove takse in njenih posledic je zavlada med zadrugnički velika nevolja ter so kar trumoma zahtevali, da se skliče današnji izredni občni zbor. Mestni magistrat je kajpada le izvrševalec sklepa občinskega sveta, ki se je uveljavil na predlog koalicije narodnih socializtov, socializtov in klerikalcev v občinskem svetu proti

praktičnejšim predlogom mestnega magistrata in opozicije v občinskem svetu. Davščina se pobira po gostilnah po 10. uri ponoči od vsakega gosta 1 K, po kavarnah po 2 K. Seveda je ta davščina mestni občini dobrodošel vir dohodkov in bi lahko donasala občini okoli 3 milijone kron na leto, ako bi se je dalo bolj pametno pobirati, bi bilo le žeteli.

*** Fiera campionaria di Trieste.** Tako se glasi napis na najnovejših lepkih, ki so se čez noč pojavili na naših ulicah, čisto nalepljeni čez lepi lepak vsesokolskega zleta. Lahki vabijo na tržaški sejem, ki se vrši po čudnem naključju v ravno istih dneh, kakor naš ljubljanski. Na podobi lepaka se vidi lepe reči. Velikanski Zid z D'Annunzijevim obrazom stoji na tržaških hišah in vleče na dolgih vrveh v pristanišče toliko ladij, kolikor jih Trst od leta 1914. pa do danes skupaj ni videl, z vojnimi vred. Da bo stvar še bolj zanimiva, je zdolaj hrvaški napis «Metunardni sajam itd.» z napako, ki naj bo najbrže novo znamenje Jugoslovancv. Lepak je smehovalec iz Ljubljani, da je takšno izzivanje v Ljubljani sploh mogoče. Najlepše pa bi bilo, če bi se kdo naših ljudi drznil sploh iti v Trst podpirati fašistske trgovce in fašistske eleparje. Opetovano smo pisali o bojkotu tržaškemu sejmu in opozarjamo tudi na to, da je laniški tržaški sejem končal z velikanskim fiaskom in deficitom. Nemcev letos nani sploh več ne bo. Francozov sploh nikdar ni bilo blizu. Razume se, da Jugoslovancv ni in da nam tam sploh ni niti dovoljeno govoriti po naša. Pač se bodo zbrali tam iz cele Kalabrije vsi fašisti in žepni tatovi, izkratka, vsi «campioni», vsled česar se ta sejem tudi imenuje «campionaria». Upamo, da naših ljudi tam ne bo niti za «campion» (vzorec), če bi se pa kdo spopabil tako daleč, naj se ne pritožuje, če najde, kar je žel iskat.

*** Stavka na sofijski univerzi.** ki je izbruhnila že pred pol leta, ker je vlada iz varčevalnih ozirv odpravila tri profesorske stolice, je končana. Po pogajanjih med rektorjem in prosvetnim ministrom Komovom je vlada izjavila, da nikakor ni mislila posegati v akademsko svobodo univerze. Kakor znano, so stavarli na samo univerzitetni profesorji, ampak tudi študenti. Vsekakor je bila ta stavka ena najbolj zanimivih in tudi najdaljše trajajočih.

*** Drobne novice.** Posetniku Alojziju Dramlju v Pustem Javorju je bilo dne 22. avgusta ukradenko mnogo obleke in zlatnine ter hranilna kajžica, vse skupaj v vrednosti 250.000 kron. — Francu Tlekarju na Selo je bilo ukradenko perila in denarja v vrednosti 6000 kron, trgovcu Avguštinu Škofu pa kolo «Adler» vredno 7000 kron.

*** Ploha pogasila velike gozdne požare v Macedoniji.** Bogato deževje, ki je padlo zadnje dni, je zadušilo vse strahovite gozdne požare, ki so razsajali že teden dni po raznih krajih Macedonije in jih kljub nadležovskim naporom prebivalstva, orožništva in vojaštva ni bilo mogoče pogasiti. Škoda je tako ogromna, da je sploh ni mogoče preценiti. Po dosedanjih preiskavi so zanetili ogenj večinoma pastirji iz nepazljivosti.

*** Vesele zgodbe iz Borovnice.** Pobožni Johanes je vsa zaspala prihrvela iz cerkve in trasto skočila pred učitelja, ki je naraščaj božjo telovadbo. «Antikrist, ki metiš službo božjo, satanov sin!» Drhtela je trepetanja in svete, pri velarniški maši od Boga navdahnjena je. «Marš domov, otroci!» Prijela je za telovadne palice in bežno mahal z njo okoli, kakšno je je smaganesno drgnila v vrak, dala na kolena in zlomila. «Ti brezverci, ti zapeljivci, ti tat božjega mira in krščanske molitve in pobožnosti!» Učitelj pa se je je smehljaj... Ko pa je vsemer silila vanj, ji je pokazal pet. «Čakaj, smrkavec, če v poklu se boš evrli!» Tako nekako se je dogodila ta zgodba tisti delavnici... Sedaj pa bo sveta Johanes, bivša vrednica Marijine družbe itd. itd., sedela na trdem ležišču in teden dni premišljala o muševah, ki se trpeli za sveto župniško stvar. — To je slička današnjega bujskanja na deželi. V mestu gre to na mnoge bolj rafinirane načine, nasesto župnika imamo tu Kamenarovića, namesto Johanesa pa «Baskolavijo».

*** Velik požar v St. Petru na Krasu.** V sredo ponoči je v St. Petru na Krasu začela goriti parna žaga g. Medice. Požar je uničil vso tovarno in vse zaloge lesa. Škoda je ogromna. Kako je požar nastal, ni znano. Gašenje je bilo nemogoče, ker je zaradi suše veliko pomanjkanje vode in vsled nerazdostne organizacije in opreme požarne brambe. V tovarni je delalo 30 delavcev, ki so vsled požara brez zasluzka.

*** Velik požar je popolnoma vpepelil žage našičke lesne industrije pri Cabuni.** ki so bile poprej last Milana Prpića. Zgorelo je 70 vagonov oglja in okoli 100 vagonov lesa. Škoda znaša več milijonov, a je krita z zavarovalnino.

*** Samomor mestnega ubožca.** V svojem stanovanju na dvorščici mestnega magistrata v Celju se je iz revščine obesil mestni ubožec Konrad Forndrath.

*** Skrivnostna granata.** Na stavbišču «Jadranske banke» v Celju so našli protekli terek 15 cm granate, težke 45 kg, zabito v zabo. Skrita je bila med drvmi. Kdo je prinesel granato tja, se še ni moglo ugotoviti. Granata je bila izročena vojaški oblasti.

Gospodarsivo

VINSKA RAZSTAVA V MARIBORU.

Na Pokrajinski obrtni razstavi v Mariboru, ki se vrši od 8. do 17. septembra, bo poleg drugih naštetih za narodno gospodarstvo koristnih predmetov zanimala prizadete kroge iz tu- in inozemstva gotovo tudi vinska razstava. Zastopana bodo vina iz sledečih vinskih okolišev: iz ljutomerskega, radgonskega, mariborskega, ptujskega, haloškega, pohorskega, celjskega, slovenjgoriskega in bizeljskega vinskega okoliša. Prijavili so se in bodo razstavili svoja vina pod okriljem vinarskega in sadjarskega odseka kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru vinogradniki v velikem številu; razstavljenih bo nad 160 vinskih sort. Ta vina bodo razstavljena v posebni dvorani, ki obsega kakih 90 kvadratnih metrov. Vsak obiskovalec obrtne razstave bo imel priliko preprčati se o kakovosti proizvoda naše vinske trte iz vseh krajev mariborske pokrajine. Za vinske trgovce, hotelirje, gostilničarje, kavarnarje, celo tudi za vinogradnike same bo to pravi zaklad v smislu spoznanja, kaj premore vinogradništvo v naši ožji domovini. Pa tudi konzumentu bo dana prilika za spoznavanje, kako vino sme s polnim pravom zahtevati v javnih lokalih, ko prestopi prag svojega doma in je primoran iskati si okrepčila, bodisi na sprehodu, na potu za zasluzkom itd.

Poleg vinske razstave bo točilnica izbranih vin lastnega pridelka iz mariborske pokrajine. Vinarski in sadjarski odsek preskrbi vina za to točilnico. Točenje teh vin pa prevzame odlični vinogradnik in gostilničar iz Maribora. V točilnici, ki obstoji iz krasnega paviljona, postavljenega nalašč v ta namen in obdanega od senčnatih drevov in lepoticnega grmovja, si bo mogel vsak zemljan nele pomniti, nego tudi zvečer ob zvokih razstavne godbe privzgovati svojo grešno dušo k utrujenemu telesu. Ni namen razstave in točenja vina na Pokrajinski obrtni razstavi vzgajati ali morda pospeševati pijačevanje; cilj, ki se hoče doseči, je pokazati dobaviteljcem vina pot k producentu, konzumentu pa omogočiti spoznanje pravega daru božjega, ki glasom izjave slavilih zdravnikov pri zmernem rednem uživanju zelo ugodno upliva na ves človeški organizem.

Vinska razstava v Mariboru bo zlasti za trgovino in konzum vina v nevinorodnih krajih velikega pomena, zбог česar vabimo zanimance posebno iz nevinorodnih krajev Jugoslavije in inozemstva na obisk obrtne razstave v Mariboru, osobito pa na zanimanje iz naše bratske ljubljanske pokrajine, ker ti letos na II. ljubljanskem velesejmu ne bodo imeli prilike stopiti v direktni stik z našimi vinskimi izvozci.

TRŽNA POROČILA.

Zagrebiški tedenski sejem (23. t. m.) Današnji tedenski sejem kot tretji dan kraljevskega sejma je lepo uspel. Sena in drv je bilo mnogo, koni in svinj malo. Degan goveje živine je bil sreden. Cene za kg žive teže v kronah: voli I. 32 — 36 (pretečeni teden 32 — 34), II. 22 — 26 (22 — 28), III. 14 — 18 (14 — 18), krave I. 26 — 30 (28 — 30), II. 20 — 24 (20 — 24), III. 13 — 16 (14 — 16), tele I. 40 — 46 (40 — 43), II. 38 — 40 (38 — 39), mlada živina 30 — 32 (30 — 32), bikli 28 — 30 — 32, svinje II. 54 — 57 (55 — 57).

Zagrebiški žitni trg (23. t. m.) V krova za 100 kg postavno postaja v Bački: pšenica (76 kg) 1850 — 1880, rumena koruza 1500, riž 1800 — 1600, ječmen za sivovarno 1600, za krmo 1400, oves bosanski 1450, fižol 1200 — 1300, moka št. 3 2800, št. 2 2700, št. 4 2600, št. 6 2400, št. 7 2200, otrobi drobni 950. Tendencec štrita.

S tržišča s češpljmi. Iz Sarajeva poročajo, da se je pričela že živahna trgovina s sukimi češpljami, čeprav se po naredbi vlade suke češplje ne smejo izvažati pred 12. septembrom. V Podrinju se tržiše suke češplje po 800 — 900 dinarjev za 100 kg. Za boljše blago se plača češplje izredno dobro. Vsled dobre cene se začeli češplje sušiti tudi v kralji, kjer lja deslel niso.

Svinjski trg St. Marj na Dunaju (22. t. m.) Cene za kg žive teže v avstrijskih kronah: debele svinje I. 30.000 — 33.000 — 34.000, srednjeteške 26.000 — 29.000, stare 25.000 — 28.000, svinje c. dežele 26.000 — 29.000, mesne svinje 16.000 — 25.000.

Svinjski in telečji trg v Budimpešti. (22. t. m.) Cene za 1 kg žive teže v madžarskih kronah: svinje I. z veleposestev 350 — 360, izjemoma 365, stare 335 — 345, svinje I. s kmetov 320 — 340, lahke 260 — 300, stare 230 — 260, teleci 165 — 180.

— Vprašanje južne železnice. Kakor smo že poročali, se francoski interesi niso priključili beneškemu sporazumu o južni železnici. Kakor poročajo sedaj z Dunaja, je Association Nationale v Parizu pisмено obvestila generalno direkcijo južne železnice, da ne priznava doleči načrta o sporazumu glede «régime definitif», ki je bil predmet pogajanj v Benetkah.

— XV. poročilo Hmeljarskega žuštva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zatec (Češkoslovaška) 17. avgusta: Po nekaterih deževnih dnevih je nastalo danes vendar lepo vreme, kakero kaj ugodno vpliva na razvoj hmeljskih kobil. V nekaterih krajih se je prikazal bakreni paleč. Vlaga ima zemlja sedaj zadosti; lepo vreme je potrebno. V nekaterih občinah se je že pričelo z obiranjem. O cenah še danes ne more biti govora, ko še nimamo izgotovljenega blaga. Zatec in okolica bo letos imela sicer obilo, pa le srednjo letino. Kakovost hmelja bo pa najboljša. Cene še vedno padajo in se za 50 kg hmelja — iz leta 1921 — srednjo kakovosti plačajo le po 800 do 1000 Kš.

— Carinskim posrednikom pri glavni carinarnici v Mariboru je imenovalo finančno ministrtvo kr. dvorno spedičijo «Orient» d. d.

— Avstrija prevzame svoj del južne železnice v obrat zveznih železnic. Kakor javljajo z Dunaja, se vrše pogajanja o prevzetju prog južne železnice v obrat zveznih železnic.

— Naraščanje avstrijskih bankovcev vedno ogromnejše. Po izkazu Avstro-ogrske banke z dne 15. avgusta je narastel od 8. do 15. avgusta obtok bankovcev v Avstriji za 80.460.941.832 na 913.932.437.730 avstrijskih kron.

— Češka pomoč Avstriji. «Lidove Noviny» poročajo, da dobi Avstrija od Češkoslovaške nadaljnji del od dovoljenega kredita 500 milijonov Kš, ki znaša preračunan na avstrijske krono okoli 175 milijard Kš.

— Letica v Češkoslovaški. Po vesteh iz Prage je letica v Češkoslovaški letos zelo zadovoljiva. Zlasti žito je dobro rodilo, tudi krompir obeta povojno letino.

— Obtok bankovcev v Italiji. Iz Milana poročajo: Medtem, ko se je od početka leta zmanjšal obtok papirnatega denarja za okoli 2 milijardi, znanjujejo izkazi meseca junija povišanje od 19.521 na 20.900 milijonov lir. Pomnoženje bankovcev izviru večinoma iz emisij notnih bank za trgovinsko potrebo.

— Obtok bankovcev v Madžarski se je po izkazu Notnega instituta z dne 15. avgusta povišal od 8. do 15. avgusta za 1.069.904.287 na 40.016.259.650 Km.

— Pšenična valuta na Madžarskem. V nekaterih madžarskih mestih so sklenili li obrtniki, ki izdelujejo razne predmete, katere potrebuje v prvi vrsti kmet, da bodo vsled velikega izpreminjanja cen pšenice, predajali v bodoče svoje proizvode za tkzv. pšenično valuto, to je ali za samo pšenico ali pa po njenem ekvivalentu za denar.

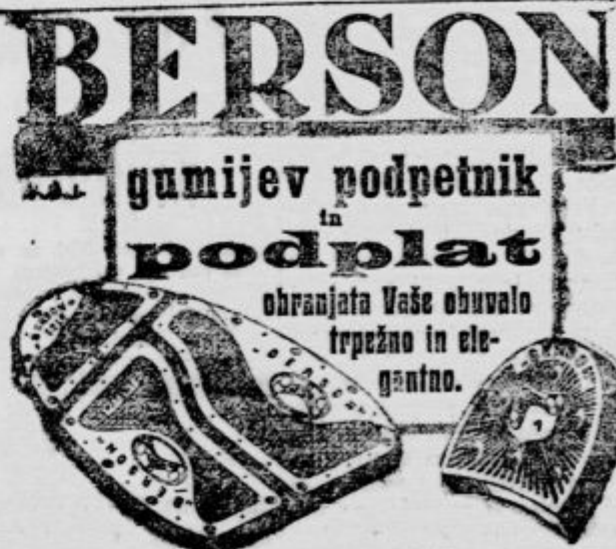
— Pred povišanjem diskonta Nemške državne banke. Iz Berlina javljajo, da pripravlja Nemška državna banka povišanje diskonta postavke. Domneva se, da se bo povišal diskont za 2 na 8 odst.

— Bolgarska carinska tarifa. Po novi bolgarski carinski tarifi je carina za večino blaga početrverjena. Carina za železno blago se ni povišala.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Prva narodna jed

so bile še pred vojno testenine, «Pekatete», in kakor kaže, kmalu ne bo hiše med našim ljudstvom, kjer jih ne bi uživali. 42/IV

Dobi se v vseh boljših trgovinah za kože ter na veliko pri BEBSON-KAUCUK, d. d. Zagreb, Wilsonov trg 7.

Vanina Vanini

(Dalje.)

Z dovršeno izurjenostjo se je neznanka ugnala vsake solzavosti. Vanina je bila brezumno zaljubljena. Seveda je mlado knežinjo nekaj močno motilo. Opazila je namreč, da je tuja sredi tako resnega pogovora z največjo težavo zatrla hipen naval smeha.

«Rada bi vedela, kako vam je ime,» ji je rekla Vanina.

«Moje ime je Klementina.»

«Torej, ljuba Klementina, jutri ob petih spet pridem!»

Naslednjega dne je našla Vanina svojega prijatelja v poslabšanem stanju.

«Poslala bom po zdravnika,» je predlagala Vanina in objela bolnico.

«Raje umrem,» je ta odgovorila, «kot da bi spravila svojega dobrotnika v nevarnost.»

Vanina ji je vneto prigovarjala:

«Zdravnik monsijora Savellija-Catanzare, poveljnika mesta Rima, je sin nekega našega posla. On nam je vdan in se mu ni treba bati nikogar. Moj oče mu dela krivico, ker ga ne smatra za brez-pogojno zvestega. Dam ga poklicati...»

«Ne, ne! Nemaram nobenega zdravnika!», je vzklila neznanka tako živahno, da je Vanina obstrmela, «samo vi me smete obiskovati. In če hoče Bog, da me pokliče od tod, umrem srečno v vaših rokah.»

Drugega dne se je njeno stanje še bolj poslabšalo. Pri odhodu ji je rekla Vanina:

«Če me ljubite, mi dovolite, da pošljem po zdravnika.»

«Če pride — je moje sreče konec!»

«Moram ga poklicati,» je izjavila Vanina.

Neznanka jo je zadržala in jo nemo prijala za roko, ki jo je poljubila. Nekaj časa sta obe molčali. Tujka je imela v očeh solze. Slednjič je spustila Vaninino roko in izpregovorila z glasom, kot da jo že čaka smrt:

«Moram se vam razodeti. Predvčerajšnim sem lagala, ko sem vam rekla, da mi je ime Klementina. Jaz sem nesrečni — karbonaro...»

Vanina je bila globoko prevzeta. Odmaknila je svoj stol in nato vstala.

Bolnik je zavzdihnil.

«Vem,» je dejal, «moja izpoved me je oropala edine sreče, ki me še veže na življenje. Toda bilo bi pod mojo poštenostjo, da bi vas še nadalje varal. Ime mi je Pietro Missirilli in sem devetnajst let star. Moj oče je ubog zdravnik v San Angelo v Vadu, jaz pa sem karbonaro. Pri našem zadnjem sestanku so nas napadli. Uklenjenega so me odvedli iz Romagne v Rim. Trinajst mesecev sem ležal v ječi, dan in noč ob svitu svetiljke. Tedaj pa se je usmiljeno srce spomnilo, da me reši. Obkleli so me v žensko. Tako sem ušel iz svoje celice in se sem bil mimo zunanje straže, ko sem začel, da neki stražnik zabavlja na karbonarje. Dal sem mu zaušnico. Zagotavljam vas; tega nisem storil le iz golega bahaštva, temveč iz raztresenosti. Zaradi te nepremišljenosti so me zasledovali po ulicah Rima. Bila je noč. Dobil sem že več sunkov od bajonetov in že so me zapuščale moči... Stekel sem v hišo, ki je imela odprta vrata. Slišal sem po stop-

nica hiteče vojake. Skočil sem na sosednji vrt in padel na tla par korakov pred neko žensko, ki se je tam sprehalajala...»

«To je bila grajščakinja Vitelleschi, prijateljica mojega očeta...», ga je prekinila Vanina.

«Kaj! Ali vam je ona povedala?» je vzklil Missirilli. «Pa naj bo kakor hoče: ta dama, ki naj bo njeno ime za vedno neimenovano, mi je rešila življenje! Ko so vojaki vdrl v njeno hišo, da bi me prišli, me je vaš gospod očel vzela v svojo kočijo in odpeljal semkaj... Slabega se počutim. Vbodilja v ramo mi že več dni otežuje dihanje. Umrl bom... in sicer, če vas ne vidim več, v najžalostnejšem razpoloženju...»

Vanina je potrpežljivo poslušala. Nato je naglo odšla. Missirilli se je zdelo, da ni v njenih očeh niti sledu sočutja, temveč samo užaljen ponos.

Po noči je prišel zdravnik in sicer brez spremstva. Missirilli je bil obupan. Bal se je, da ne bo videl Vanine nikoli več. Izpraševal je zdravnika. Ta je izpolnil svojo dolžnost, odvrnil pa ni ničesar. Prav tako molčeč je bil naslednje dni. Nepremišleno so Pietrove oči počivale na steklenih vratih proti terasi, skozi katere je vstopila Vanina. Čutil se je žalostnega do smrti.

Nekoč proti polnoči se mu je zdelo, kot da je preko terase hušnila senca.

Je bila morda Vanina?

Vsako noč je pritisnila Vanina svoje lice na šipo karbonarijeve sobe.

«Če govorim z njim, sem izgubljena!», si je ponavljala. «Ne! Tega ne smem nikoli storiti!»

Ko je tako sklenila, ji je nehote prišlo na misel prijateljstvo, ki ga je čutila

do mladega moža, ko ga je pomotoma smatrala za žensko. «Sprva sem se mu kazala tako prijazno in zaupno, zdaj pa se ga popolnoma izogibljem!» si je očitala.

«Odkar se ji je Missirilli razodel, je bil ves njen dosedanj svet misli zavrt v meglo in odmaknjen v daljino daljavo.»

Se ni pretaklo osem dni, ko je stopila skupno z zdravnikom Vanina vsa bleda in drhteča v bolnikovo sobo, kjer je ostala le par trenutkov. Toda čez nekaj dni se je spet pojavila in spet z zdravnikom: iz človekoljubja. In končno, ko je šlo Missirilliju že mnogo na bolje in ni imela Vanina več pretveze, da bi se bala za njegovo življenje, se je upala nekega večera sama iti k njemu.

Ko jo je Missirilli zagledal, je bil nepopisno srečen; toda skušal je svojo ljubezen prikriti. Za vse na svetu ni hotel oskrnuti svojega ponosa. Vanina je prišla k njemu vsa rdeča iz sramežljivosti. Bala se je, da bo morala slišati priznanje ljubezni. Tem bolj se je začudila plemenitemu, ponižnemu, skoro premalo ljubeznivemu prijateljstvu, ki ga ji je izkazoval. Ko se je od njega ločila, je ni prav nič poizkušal zadržati.

Nekaj dni pozneje je prišla Vanina ponovno. Pietro se je vedel prav tako. Zagotavljal jo je svojega spoštovanja in večne hvalečnosti.

Ker ni dala Vanina niti najmanjšega povoda, ki bi mladega karbonarja prisilil, da izda svoja čustva, se je vprašala: «Ali ga ljubim samo jaz?» — Doslej tako ponosno dekle je zdaj s trpkostjo opazila, kako strašno nespametna je bila.

Delala se je veselo in celo ravnodušno. Prišla je bolj poredko, toda ni se mogla odreči tem obiskom.

Missirilli je bil od ljubezni polblazen, toda ni pozabil kako nizkega rodu je, niti kaj dolguje samemu sebi. Trdno je sklenil, da se čele tedaj izda in izpove svojo ljubezen, če bi ga Vanina osem dni ne obiskala.

Ponos knežinje je vojeval svoj zadnji boj. Končno je rekla sama sebi:

«Posebam ga zato, ker mi je to v razvedrilo. Nikdar mu ne izpovem čustev, ki jih je vzbudil v meni.»

Od tedaj je ostajala vedno pogostejša pri Missirilliju, toda on je govoril z njo, kot da bi bili prisotni še drugi ljudje.

Nekega večera, ko ga je ves dan proklinjala in objubljala, da bo še hladnejša napram njemu kot običajno, pa mu je izdala svojo ljubezen. Saj mu ni imela prikriti ničesar več.

Vanina se je čutila presrečno, Missirilli pa je pozabil dolžnost, ki je menil, da jo ima napram sebi in njej. Ljubil je kot ljubi devetnajstletnik pod solnčnim italijanskim nebo prvič v svojem mladem življenju. Strastno se je vrgel v vse vrtnice ljubezni; on je ponosni mladi knežinji celo priznal, na kak način si jo je prisvojil. Naravnost strmel je nad brezmejnostjo njene sreče.

Pretekli so štirje meseci. Nekega dne je zdravnik izjavil, da je njegov bolnik popolnoma zdrav.

«Kaj naj počnem zdaj?» se je vprašal Missirilli. «Ali naj ostanem skrit pri najlepši Rimljanki? Toda potem si bodo ti bedasti trinogi celo domisljali, da so mi po trinajstmesečnem ujetništvu v ječi, črni ko v rogu, končno zlomili moj pogum. Italija, v resnici nimaš sreče, saj te tvoji otroci tako lahkomišljeno zapuščajo!»

(Dalje prihodnjik.)

Obiave

* **Fotografske razglednice** I. Jugoslovanskega sokolskega zleta v Ljubljani se dobe v celih serijah po 100 komadov ali posamezne pri Hugonu Hibšerju, fotografu v Ljubljani, Valvazorjev trg 7.

* **Zdravniška služba pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani.** Odbor zveze Blagajničnih zdravnikov je imel te dni sejo. Za okrožni urad se je seje udeležil šef-zdravnik dr. Bleiweis, zdravnike Mariborske oblasti je zastopal okrožni zdravnik dr. Tavčar. Med zastopnikom O. u. in Z. N. Z. se je dosegel glede kolektivne pogodbe sporazum. Nova pogodba bo temeljila na sledečih principih: 1. Splošna določila ostanejo v bistvu taka, kakor jih je predlagala Z. B. Z. 2. Vozarinski pavšal se poviša za 100 odstotkov, honorar za obiske pa ostane dosedanj. 3. Glede mesečnega pavšala se po zagrebškem pavšalu upelje 20 skupin, v katerih se znižuje mesečni pavšal po številu nakazanih zavarovancev od 150 odst. do 7 odst. Zdravniku, ki ima nakazanih do 50 članov se zviša pavšal do 150 odst. itd. Nova pogodba bo v prvi vrsti ščitila okrožne zdravnike, ki imajo manjše število zavarovancev. 4. Honorar za posebna zdravniška opravila se zviša za 100 odst. 5. Za male obveze se določi honorar po 10 Din. Za večje obveze na trupu in okončinah iz mavca bo znašala odškodnina 50 Din. 6. Novi prejemki zdravnikov se bodo izplačevali od 1. julija 1922 dalje. O novi pogodbi bo še razpravljaj Upravni odbor okrožnega urada v Ljubljani, odobriti jo bo pa moral Srednji urad v Zagrebu.

* **Društvo «Soča»**, podružnica Novo mesto ima v nedeljo dne 27. t. m. v gostilni Košak ob 11. uri sestanek. Poroča društveni predsednik dr. Dinko Puc.

* **Državna borza dela (posredovalnica za delo)** v Ljubljani ponovno naznanja, da se odslej naprej nahaja v pritličju mestnega magistrata nasproti Zglaševalnega urada na Mestnem trgu, na kar se p. n. delodajalci in delojemalci opozarjajo. Urađuje vsak dan izvenrednih nedelj in praznikov od 8. ure jutraj do 2. ure.

* **Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani.** Petrazredna gimnaz. osnovna šola v Ljubljani. Vpisovanje v I. razred in ostale razrede se vrši v torek, dne 12. septembra od 9. — 11. ure v posameznih razredih v poslopju liceja na Bleiweisovi ulici. Za vstop v I. razred je prinesiti s seboj krstni list in izpričevalo o cepljenih kozah. V višje razrede osnovne se ne sprejema nobenih novih gojenk. Pouk se prične v sredo, dne 13. septembra za I. razred od 9. uri, za ostale razrede ob 8. uri. — Mestni dekliški licej. S šolskim letom 1922-23 ostaneta le še razreda V. in VI. Vpisovanje za gojenke, ki želijo nanovo vstopiti v enega izmed teh dveh razredov, se vrši v torek, 12. septembra, od 8. do 9. ure. Gojenke prinese s seboj zadnje izpričevalo in krstni list. Sprejemni izpiti za te gojenke so v sredo, 13. septembra ob 8. uri. Gojenke, ki so bile že na zavodu, se javijo v sredo, dne 13. septembra t. l. od 9. do 11. ure z zadnjim izpričevalom. — Mestna ženska realna in ref. realna gimnazija. S šolskim letom 1922-23 se odpre IV. razred realne in VIII. razred ref. realne gimnazije. Vpisovanje za nanovo vstopivše gojenke v I. do VIII. razred se vrši v torek, dne 12. septembra, od 9. do 10. ure. S seboj je prinesiti zadnje izpričevalo in krstni list. Sprejemni izpiti za gojenke za I. razred in za gojenke v ostale višje razrede so v sredo 13. septembra ob 8. uri. Gojenke, ki so bile že na zavodu, se javijo 13. septembra od 9. do 11. ure z zadnjim izpričevalom. Ponavljalni in dodatni izpiti za licej in gimnazijo se vrše v sredo, 13. septembra ob 8. uri. — Vpisnina in prispevek za učila za gojenke liceja in gimnazije 10 Din. Otvoritvena služba božja za gimnazijo osnovno šolo, za licej in za gimnazijo le v četrtek, 14. septembra t. l. ob 9. uri

v nunske cerkvi in je obvezna za vse gojenke. Po službi božji se vrnejo vse gojenke v zavod, da se jim naznani urnik in prečita disciplinarni red. Pouk se prične na liceju in gimnaziji v polnem obsegu v petek, dne 15. septembra ob 8. uri. Enoletni trgovski tečaj. Rok za vpisovanje je določen na petek, dne 29. septembra od 15. do 17. ure. Sprejemni izpit je v soboto, 30. septembra ob 8. uri. Enoletna gospodinjstva šola. Rok za vpisovanje je določen na dan 2. oktobra od 10. do 12. ure. Gojenkam in starišem svetuje ravnateljstvo, da se točno drže določenih rokov, ker se pozneje ne sprejme gojenk pod nobenim pogojem.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 24. avgusta 1922.

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	754.8	16.1	brezvetra	oblačno	67.2
Ljubljana	14.	768.6	14.2	sev. vzh.	več obl.	—
Ljubljana	21.	763.9	9.2	sever	jasno	—
Zagreb	7.	750.6	13.0	sev. vzh.	več jasno	8.0
Beograd	7.	755.8	20.0	jug. zap.	oblačno	60.0
Budaj	7.	758.8	13.0	zapad	"	6.0
Praga	7.	756.8	11.0	"	več jasno	3.0
Inomost	7.	761.8	10.0	brezvetra	"	3.0

V Ljubljani barometer višji, temperatura nizka. Sonce vzhaja ob 5.10, zahaja ob 18.54

Mali oglasi

stanje do 20 besedi Din. 3.—, vsaki naslednji 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanja, spremembe do 20 besedi 5 Din., vsaki naslednji 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. (Lahko tudi v znakah.) Ne vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priloženo znakom za odgovor.

Službe

28 let star samec,

zmožen srbskega, slovenskega, ogrskega in nemškega jezika, išče primerne službe. Dopisi pod «Zanesljiv» na upravo «Jutra». 2802

Pestunjo 2792

na večjem posestvu na doželi, 40 do 50 let staro, se sprejme. One, nekoliko šivanja in gošpodinjst a zmožne, imajo prednost. Ponudbe je poslati na upravnstvo «Jutra» pod šifro «Zmožnost».

Išče se učiteljica

v pokopju za poučevanje v italijanskem jeziku. Plača po dogovoru, hrana in stanovanje

prosto. — Zglasiti se je na Bledu, vila «Burja». 2796

Prodajam

Lepega bukovega oglašja

en vagon takoj dobavno po ceni 8 K 80 v za 1 kilogram franko vagon. Franc. knez, Trata, p. Tržišče, Dolenjsko. 2810

Prodajam dve kobili,

lepi črni, 10 in 12 let stari, 165 in 167 cm visoki, zdravi, za vsako vožnjo sposobni. Cena K 60.000. Več se izve pri Antonu Verbiču, trgovcu v Sevnici. 2746

Ceno se proda:

Tri damske bluze, damsko krilo, črno damsko spodnje krilo, črno krilo in pepita

vrhno jopo za gospico, staro 12 do 15 let, dva trda moška klobuka in moška pelerina. Naslov pošte uprava «Jutra». 2708

Gasilci!

Naprodaj je voz-brek za mostov. voz s sodom in z brizgalnic ter parna brizgalnica pri gasilnem društvu v Ljubljani. 2801

Dopisovanje

Visoka napetost!

Na pismo «Blažina atmosfera» sva prejela, zal. vsled odsotnosti, prepozno odgovor. Dvignita takoj na gl. pošti pismo pod šifro, ki sta ju nama označili v zadnjem pismu. («E-a in E-ca»). 2811

Skladišče 2808

event. dvorišni prostor, ozir. parcela, kjer bi se moglo postaviti skladišče, v bližini glavnega kolodvora v Ljubljani, se vzame takoj v najem, ozir. se kupi. Ponudbe pod «Skladiščna stavba» na Anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

36 kron

kilogram dobrega govejega mesa, prima volovsko po 48 do 52 K, telečje po 54 do 58 K od sobote naprej v Spodnji Šiški, Kolodvorska ulica št. 150. 2812

A. Sagmeister, mesar.

Andrej Oset

trgovina sena, slame, drv, ovs, koruze, sadja in drugih deželnih pridelkov. 2776

Brzjavni naslov: Andrej Oset, Maribor. Telf. 88.

Jolanda Piovanini
Rastislav Slokar
zaročena
Milan Ljubljana

Korespondent
knjigovodja
perfekten v srbohrvaščini in nemščini, in

(lahko tudi začetnik) se sprejme v obširnejše podjetje v Ljubljani. Plača po zmožnosti. — Ponudbe z navedbo zahtevkov naj se pošiljajo na upravo «Jutra» pod šifro «Takošnjanj nastop».

Bombaževa predilnica in tkalnica Ed. Glanzmann & And. Gassner, Tržič

išče vratarja

za stalno stražo vhoda v tovarno. V poštev pride le zanesljiv, oženjen mož, brez otrok, zmožen tudi nemškega jezika v govoru. Imeti mora dobra izpričevala. Dobra plača in prosto stanovanje zagotovljeno. Tozadevne ponudbe je staviti na zgornji naslov. 2784

Crkvenica

Hotel Therapija

Casino (Cercle Privé).

Sa svim atrakcijama francuske Riviere

otvoreno dnevno.

Upute daje Uprava Cercle des Etrangers, Crkvenica.

Najzanimivejši

Ljubljanskega velesejma bode brez dvoma

oddelek št. F 123—124

trgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše, najlepše

in najboljše, kar je svetovna tehnika v stroki

šivalnih strojev do sedaj iznašla in preizkusila,

razstavi svetovna tvrdka

Singer-šivalni stroji

Bourne & Co.

v svojih paviljonih. Na ogled najmodernejših šivalnih stroje bo gonila električna sila, kar prihrani čas in denar

To ni življensko vprašanje samo tvornic, marveč velja dandanes prihranitev časa in denarja posebno za rodbino.

Obisk

teh paviljonov Vam bo donesl več koristi in zabave kot vse senzacionalne kino-predstave! 2782

Oglasi v „Jutru“ imajo dober uspeh!

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in
trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za
industrijska podjetja in razpečava

I-čehoslovaški in angleški koks
za livarne in domačo uporabo,
kovaški premog, črni premog
in jajčne brikete.

Naslov:

16

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II.